ДО НАУЧНОТО ЖУРИ, УТВЪРДЕНО СЪС ЗАПОВЕД № РД-09-19 ОТ 13.03.2014 Г. НА ДИРЕКТОРА НА ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО ПРИ БАН ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОТКРИТО ЗАСЕДАНИЕ ЗА ЗАЩИТА ОТ ЗАДОЧНИЯ ДОКТОРАНТ АЛЕКСАНДЪР АТАНАСОВ АЛЕКСАНДРОВ НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД, ПРЕДСТАВЕН ЗА ПРИСЪЖДАНЕТО МУ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН "ДОКТОР"

С Т А Н О В И Щ Е

от

проф. д-р Иван Владимиров
от УНСС

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ-ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със заповед № РД-09-19 от 13.03.2014 г. на директора на Института за държавата и правото при БАН съм утвърден за външен член на научното жури за провеждане на открито заседание за защита от задочния докторант по гражданско и семейно право в секция "Гражданскоправни науки" в ИДП Александър Атанасов Александров на дисертационния труд на тема "Придобиване на собствени акции от акционерно дружество", представен за присъждането му на образователната и научна степен "доктор" по професионално направление 3.6. "Право". На първото си заседание, което се състоя на 21.03.2014 г., журито ми възложи да представя писмено становище.

Запознаването с дисертационния труд позволява да се направят няколко извода.

Темата, на която авторът е посветил своя дисертационен труд, е актуална. Акционерните дружества са в основата на организацията и дейността на съществени стопански сектори, каквито са банковото дело, застрахователното дело и инвестиционната дейност. Правото да се придобиват обратно собствени акции е основополагащо за дейността на инвестиционните дружества, чрез които в последното десетилетие се осъществява по-голямата част от инвестиционния процес в Република България (с.10 от дисертационния труд).

Дисертационният труд е първото в българската правна литература цялостно самостоятелно изследване с монографична задълбоченост на придобиването на собствени акции от акционерно дружество. Действително на този проблем е отделено от български автори внимание в курсовете по търговско право и в статии, които са публикувани в специализирани списания. Но с оглед на учебните цели на курсовете и поради ограничения обем на статиите досегашниге публикации не засягат детайлно всички аспекти на този правен институт (с.11).

Прилагането на аналитичния, историкоправния, нормативния и сравнителноправния методи е позволило на автора да постигне целта на дисертационния труд, а именно: да открои развитието на българската правна уредба на придобиването на собствени акции от акционерно дружество, да подчертае степента й на развитие спрямо други законодателства, както и да анализира нейните достоинства и недостатъци (с.12).

Структурата на дисертационния труд от 226 компютърни страници е съобразена с изискванията на чл.27, ал.2, изр. второ в редакцията според ДВ, бр.19 от 2011 г. на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България. Тази структура обхваща заглавна страница, увод, изложение, разпределено в пет глави, изводи и предложения de lege ferenda, декларация за оригиналност и

достоверност, библиография и списък на използвани съкращения.

Използвана е цялата достъпна българска и чуждестранна литература в областта на придобиването на собствени акции от акционерно дружество. Библиографията обхваща 143 заглавия на български език и 95 заглавия на английски език. На някои от съчиненията на английски език се извършва за първи път позоваване в български правен научен труд. Използваните съчинения са коректно цитирани.

Авторът критично оценява разпоредбите на нормативните актове и литературните източници. Той не отбягва да изрази обосновано собствено мнение.

Такова е, например, изразеното на с.50 мнение, че спазването на условието по чл.187а, ал.4 от ТЗ в смисъл общата номинална стойност на придобитите собствени акции да не превишава 10 на сто е ненужно в хипотезата на безвъзмездно придобиване на изцяло изплатени на АД акции, защото то не е свързано с прехвърляне на имущество към акционери.

Друг пример на критично отношение и на обосноваване на собствено мнение съставлява бележка № 109 под линия на с.54. Авторът счита, че систематичното място на чл.133 от ТЗ е не в глава тринадесета, посветена на ООД, а в общите разпоредби за търговските дружества, и че de lege lata чл.133 следва да се прилага по аналогия и за АД.

Трети пример е авторовото мнение, че е достатъчно да се предвиди при преобразуване прилагане на правилата за придобиване на собствени акции, вместо с чл.187а, ал.1, т.2 in fine от ТЗ да се въвежда забрана за такова придобиване (с.91).

Четвърти пример съставлява обоснованото от автора становище, че придобиване на собствени акции при datio in solutum е недопустимо (с.118, вкл. бележка № 237 под линия).

Основните твърдения на автора са правилни и не възбуждат съмнение. *Дисертационният труд показва, че той притежава задълбочени научни познания по специалността*

“Гражданско и семейно право”, по която е трудът, и че има способности за самостоятелни научни изследвания. Такива познания и способности съгласно чл.6, ал.3 (нова, ДВ, бр.101 от 2010 г.), изр. второ от Закона за развитието на академичния състав в Република България са предпоставка за присъждане на образователната и научна степен “доктор”.

Съдържанието на дисертационния труд отговаря на изискванията на чл.6, ал.3 (нова, ДВ, бр.101 от 2010 г.), изр. първо от Закона за развитието на академичния състав в Република България. В труда се съдържат научни и научноприложни резултати, които по мое мнение съставяват приноси в науката за гражданското право.

Такива приноси са научните схващания, които авторът доразвива в него по засегнатите въпроси. Приносен характер има, например, изводът, че в правото на Европейския съюз е преодоляно разбирането за пълната забрана за предоставянето на заемни средства на трето лице с цел придобиване на акции в АД. Уредбата на този въпрос все повече се приближава до правилата за придобиване на собствени акции. ТЗ обаче изостава в това отношение и все още е на позицията за пълна забрана на предоставянето на такива заеми (бележка № 50 под линия на с.34).

Приносен характер имат и добре обоснованите от автора предложения за усъвършенстване на законодателството на Република България (предложения de lege ferenda). Такива предложения, например, са: 1. в ТЗ да се предвиди допълнително условие за допустимост на придобиването на собствени акции, а именно: то да не застрашава удовлетворяването на кредиторите (с.31); 2. в ТЗ да се възприемат предвидените в чл.19, т.2 и 3 от Втора директива (отм.) два частни случая на обратно изкупуване, при които не е необходимо решение на общото събрание, а именно: обратно придобиване с цел да се предотврати сериозно и непосредствено увреждане на АД и обратно придобиване на акции (пряко или чрез лице, което действа от свое име, но за

сметка на АД) с цел акциите да бъдат разпределени между служители на дружеството или служители на свързано дружество (с.31-32); 3. пълната забрана по чл.187е, ал.3 от ТЗ за дружеството да предоставя заеми или да обезпечава придобиването на негови акции от трето лице да бъде отменена и заменена с по-либералния правен режим на Втора директива (отм.) (с.34); 4. да се предвиди задължително плащане на цената на акциите към момента на тяхното прехвърляне на АД (с.78). Наред с тези, редица други предложения de lege ferenda са обобщени в заключителната част на дисертационния труд, която е озаглавена "Изводи и предложения de lege ferenda" (с.207-211).

Позволявам си да привлека вниманието на автора на дисертационния труд върху някои части от изложението, които по мое мнение се нуждаят от уточняване или от допълнително аргументиране.

От уточняване се нуждае, например, бележка № 4 под линия на с.11 в частта й за наименованието на печатния орган, в който е обнародвана Директива 77/91/ЕИО от 31 януари 1977 г. на Съвета относно учредяването на акционерни дружества и поддържането и промяната на техния капитал. По всяка вероятност това наименование е Official Journal of the European Economic Community, а не Official Journal of the European Union. Европейският съюз е създаден върху основата на Европейската икономическа общност и на други европейски общности с Договора за Европейския съюз, който договор е подписан на 7 февруари 1992 г. в Маастрихт и влезе в сила от 1 януари 1995 г. От тази дата е променено наименованието на официалния печатен орган.

От допълнително аргументиране, или поне от обяснение има нужда посоченото в бележки под линия № 43 и 44 на с.28 възприемане от Норвегия, Исландия и Швейцария на правилата на Втора директива (отм.). Норвегия и Исландия, наред с Лихтенщайн, са участнички в Споразумението за

европейско икономическо пространство, а Швейцария е страна по отделно споразумение с Европейския съюз.

Дисертационният труд би спечелил от употребата навсякъде в него на точните правни термини, например, от замяната на неточния термин "текстовете по ТЗ" на с.11, р.9 отгоре надолу с точния термин "разпоредбите на ТЗ". Член 9 от Закона за нормативните актове (обн., ДВ, бр.27 от 1973 г.; изм., бр.65 от 1995 г.) възприема именно термина "разпоредби (на нормативните актове)", какъвто акт е ТЗ.

Друг пример е неправилната употреба на глагола "казва" в контекста на израза "с решението си съдът" (с.16, р.11 отгоре надолу и р.2 отдолу нагоре), вместо правилния "приема", който авторът с основание използва на с.17, р.5 отгоре надолу. "Казването" е неприсъщо за правораздавателната дейност на съда.

Трети пример съставлява употребата на с.160, р.13 отгоре надолу на неточния термин "съдия-изпълнител", вместо точния термин "съдебен изпълнител", който е възприет в действащия ГПК (чл.426, ал.1 и други разпоредби).

Изтъкнатите отделни недостатъци не са в състояние да намалят достоинствата на дисертационния труд, които бяха отбелязани в началото на това становище. Посочването им е предприето единствено за да се помогне на автора да ги избегне при евентуално издаване на труда, каквото несъмнено ще предизвика интерес у широк кръг читатели. Тези недостатъци не се отразяват отрицателно върху общата положителна оценка, която дисертационният труд заслужава.

Следователно, представеният на вниманието на научното жури дисертационен труд на задочния докторант Александър Атанасов Александров на тема "Придобиване на собствени акции от акционерно дружество" за присъждане на образователната и научна степен "доктор" по мое мнение отговаря на изискванията на чл.6, ал.3 (нова, ДВ, бр.101 от 2010 г.), изр. първо и второ от Закона за развитието на академичния състав в Република

България и на чл.27, ал.1 (нова, ДВ, бр.19 от 2011 г.), изр. първо и второ от Правилника за прилагане на този закон. Дисертационният труд съдържа научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката за гражданското и семейното право. Той показва, че авторът му притежава задълбочени научни познания по специалността "Гражданско и семейно право", по която е трудът, и че има способности за самостоятелни научни изследвания. В резултат на извършеното проучване на дисертационния труд смятам, че в случая са налице законовите условия за придобиване от кандидата на образователната и научна степен "доктор". В качеството ми на член на научното жури изразявам положителното си становище по въпроса за присъждане на задочния докторант Александър Атанасов Александров на претендираната от него образователна и научна степен "доктор" по специалността "Гражданско и семейно право" от професионално направление 3.6 "Право".

София, 17 май 2014 година

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:
(проф. д-р Иван Владимиров)